

SIŽP reprezentuje našu republiku v sieti IMPEL

V roku 1992 vznikla sieť Európskej únie pre implementáciu a presadzovanie práva v životnom prostredí (European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law) - IMPEL. Jej vytvorenie si vynútila skutočnosť, že za najslabšie ohnisko v refazci zlepšovania životného prostredia sa považovala práve úroveň implementácie a presadzovania environmentálnej legislatívy do života. Slovensko sa stalo prídruženým členom IMPEL-u v roku 1998 a plnoprávnym členom sme od 1. januára 2003. Národnú sieť IMPEL-u u nás tvoria hlavní inšpektori šiestich odborných útvarov Slovenskej inšpekcie životného prostredia (SIŽP) a zástupcovia štyroch regionálnych inšpektorátov životného prostredia SIŽP. Národným koordinátorom IMPEL-u na Slovensku je Ing. Daniel GEISBACHER, CSc., hlavný inšpektor útvaru inšpekcie ochrany vôd SIŽP. Práve s ním sme sa porozprávali o činnosti tejto zaujímavej komunikačnej siete.

• **Na úvod nám priblížte podrobnejšie, prečo IMPEL vznikol.**
Ochrana životného prostredia je neustále jednou z najdôležitejších tém súčasného sveta. Platí to napriek tomu, že od začiatku deväťdesiatych rokov minulého storočia sa napríklad v Európe, konkrétne v Európskej únii, prijalo mnoho zákonov týkajúcich sa životného prostredia. Neodrazilo sa to však adekvátne na zlepšení kvality tohto prostredia. Na príčine bolo aj to, že v jednotlivých štátoch, vrátane členských krajín EÚ, boli (a stále sú), až príliš veľké, nežiaduce, rozdiely v spôsobe aplikácie práva životného prostredia. Práve na to, aby sa tieto rozdiely odstránili, vznikol v roku 1992 IMPEL. Vtedy jednoducho dozrel čas na širšiu výmenu informácií v oblasti dodržiavania a presadzovania práva v životnom prostredí a na rozvoj a približovanie sa prístupu jednotlivých krajín k tejto dôležitej oblasti. Prvé stretnutie zakladateľov IMPEL-u sa uskutočnilo v meste Chester vo Veľkej Británii, preto sa spočiatku volal „Chesterská sieť“.

• **Ktoré krajiny sú členmi tejto komunikačnej siete?**
Je to presne tridsať krajín: dvadsaťpäť členských štátov Európskej únie a Nórsko, Bulharsko, Rumunsko, Turecko, Chorvátsko. Samostatným členom je Európska komisia. Základňu IMPEL-u tvoria hlavne zástupcovia agentúr a inšpektorátov životného prostredia v jednotlivých členských krajinách.

• **Ako by ste bližšie charakterizovali IMPEL?**
Je to neformálna organizácia, ktorej členovia si navzájom poskytujú rôzne informácie o implementácii legislatívy v životnom prostredí, praktické rady o jej presadzovaní, ale tiež diskutujú o problémoch v tejto oblasti. Pravdaže, IMPEL má zároveň vytvorené štruktúry a postupy, ktoré mu umožňujú pracovať efektívne. Činnosť siete sa formuluje na plenárnych zasadnutiach, ktoré sa konajú dvakrát do roka. Plenárne zasadnutie je vždy v tej členskej krajine, ktorá práve vykonáva šesťmesačné predsedníctvo v Európskej komisii. V druhom polroku minulého roka to bolo Holandsko, teraz je to Luxembursko. Osou činnosti IMPEL-u sú dva pracovné výbory. Jeden sa zaoberá právnou politikou a právnymi otázkami implementácie, druhý technickými problémami spojenými s praktickou aplikáciou a presadzovaním environmentálneho práva vrátane tréningových a výmenných programov. Obidva výbory riadi Európska komisia a členské štáty IMPEL-u. Výbory môžu tiež vytvoriť „ad hoc“ pracovné skupiny. IMPEL má malý sekretariát v Európskej komisii v Bruseli, finančne a personálne podporovaný členskými štátmi a Komisiou.

• Čím sa IMPEL najviac zviditeľňuje?

Programami a projektmi, ktoré pružne reagujú na aktuálne požiadavky ochrany životného prostredia. Prijímajú sa na plenárnych zasadnutiach a ich kvalita závisí od predkladaných návrhov jednotlivých krajín. Vychádzajú zo šiesteho akčného plánu Európskeho spoločenstva pre životné prostredie pod názvom „Európa 2010: Naša budúcnosť, naša voľba.“ Medzinárodnou príležitosťou na porovnanie metód sú tzv. porovnávacie programy. Hlavným cieľom každého takéhoto programu je získať celkový obraz o tom, ako rôzne krajiny Európskej únie prakticky riešia špecifické problémy pri presadzovaní práva v životnom prostredí, a podporiť tak výmenu najlepších skúseností a najlepšej praxe.

• Je medzi projektmi IMPEL-u aj taký, ktorý sa zaoberá IPKZ?

Áno, pričom tento projekt vyžaduje integrovaný prístup z hľadiska kontroly znečisťovania životného prostredia vrátane vypúšťania emisií do ovzdušia, vody a pôdy. Do popredia kladie tiež energetickú účinnosť prevádzok. V tejto súvislosti považuje za dôležité, aby plnenie požiadavky energetickej účinnosti mohli kontrolovať aj inšpektori pre životné prostredie. Vďaka tomuto projektu IMPEL-u si môžu zúčastnené krajiny porovnať svoj, rôzny, prístup k problematike energetickej účinnosti vo vzťahu k povoleniu pre oblasť životného prostredia. Koordinátori projektu navyše vypracovali niekoľko odporúčaní pre harmonizáciu metód v Európskej únii.

• Podieľa sa na projektoch IMPEL-u aj Slovensko?

Celkovo sa podieľame až na dvanástich projektoch, pričom niektoré z nich sa už ukončili. Z tých najaktuálnejších spomeniem napríklad projekt zameraný na „lepšiu legislatívu“. Pre túto problematiku sa v súčasnosti pripravuje tiež vytvorenie samostatného pracovného výboru IMPEL-u. O jej aktuálnosti svedčí aj to, že na tomto projekte spolupracuje až pätnásť členských štátov EÚ vrátane našej krajiny. V súčasnosti sa rozbehol aj projekt zameraný na cezhraničnú prepravu odpadu - verifikácia miesta určenia odpadu, na ktorom tiež spolupracujeme. Vznikol na základe toho, že v Európe sa cez hranice jednotlivých štátov prepravuje až 10 percent rozličného odpadu. Pritom časť nebezpečných druhov odpadu sa v dôsledku jeho falošného deklarovania nelegálne skládkuje, prepravuje alebo nevhodne spracováva. Do projektu budú zainteresované všetky orgány, ktorých sa nejakým spôsobom preprava odpadu týka, a budú ju monitorovať.

• Aké sú odporúčania IMPEL-u smerom k inšpekcii životného prostredia?

Environmentálne inšpekcie sú kľúčovým článkom v oblasti implementácie a presadzovania práva v životnom prostredí, a teda majú nezastupiteľnú úlohu pri zabezpečovaní vysokého stupňa ochrany životného prostredia. To sa týka aj našej inšpekcie, ktorá má v európskom meradle dobrý zvuk. Jednou z najdôležitejších úloh IMPEL-u v ostatných rokoch bolo vytvorenie minimálnych kritérií pre inšpekcie na kontrolu v zariadeniach spadajúcich pod legislatívu Európskej únie. IMPEL vytvoril dobrovoľný systém na poskytovanie poradenstva pre inšpektoráty. V odporúčaní sa venuje veľká pozornosť aj školeniam a kvalifikácii potrebnej na vykonávanie inšpekcie v životnom prostredí. IMPEL vypracoval tiež refe-

renčnú manažérsku príručku pre inšpektoráty životného prostredia.

• Vráťme sa ešte k podielu našej krajiny na aktivitách IMPEL-u...

Ako som už povedal v úvode, na činnosti medzinárodnej komunikačnej siete v životnom prostredí sa zúčastňujeme už od roku 1998. Vtedy totiž plánovaná integrácia kandidátskych krajín strednej a východnej Európy, Malty a Cypru do EÚ viedla k vytvoreniu paralelnej siete pridružených krajín s názvom AC IMPEL, ktorej sme sa stali členmi. Základným zámerom jej zriadenia bolo podporiť tieto krajiny pri zavádzaní vhodných kontrolných postupov zameraných na dodržiavanie zákonov, ktoré by boli zárukou skutočnej implementácie environmentálneho práva Európskej únie. Európska komisia tento cieľ podporila a poskytla aj financie na činnosť paralelnej siete. Významným momentom bolo 20. plenárne rokovanie IMPEL-u v Kodani v decembri 2002, na ktorom došlo k spojeniu IMPEL-u a AC IMPEL-u. Od 1. januára 2003 tak existuje pre členské štáty Európskej únie, budúci členovia a kandidátske krajiny len sieť IMPEL. Odvtedy je aj Slovensko plnoprávnym členom IMPEL-u.

• Zmenilo sa tým niečo na činnosti siete, resp. aký to malo vplyv na naše pôsobenie v nej?

Poslanie a ciele IMPEL-u sa týmto spojením nezmenili. Jeho hlavnou úlohou zostala a zostáva ochrana životného prostredia prostredníctvom efektívnej implementácie zákonov Európskej únie. Zjednotením siete sa však vytvoril priestor na úplné zapojenie kandidátskych krajín do projektov IMPEL-u, čo zvýšilo rozsah i kvalitu činnosti jednotnej siete. Aj keď sa IMPEL a AC IMPEL spojili, zároveň sa rozhodlo, že v roku 2003 sa ešte uskutočnia niektoré aktivity organizované pôvodne v rámci AC IMPEL. Bol to predovšetkým výmenný program pre environmentálnych inšpektorov pridružených a kandidátskych krajín spojený s hodnotením procesu implementácie práva EÚ v oblasti životného prostredia na Slovensku a v Bulharsku. Na Slovensko vtedy zavítali zástupcovia z každej pridruženej a kandidátskej krajiny, okrem Malty, ako aj predstaviteľ v tom čase predsedajúcej krajiny EÚ Grécka a zástupca Európskej komisie. Pobudli u nás týždeň a postupne navštívili podniky Slovnaft v Bratislave, Detox v Banskej Bystrici, Fecupral v Prešove, U. S. STEEL v Košiciach a Pivovar Šariš. Uskutočnenie tohto výmenného programu bolo nepochybne doteraz najvýznamnejšou aktivitou Slovenska v rámci siete IMPEL-u.

• Prinieslo pre nás aj nejaké konkrétne závery?

Expert Európskej komisie Jerome Woodford vypracoval správu o postupe implementácie a presadzovania práva v oblasti životného prostredia na Slovensku, na základe ktorej sa vytvoril súhrnný materiál „Zásady výkonu práva na Slovensku“. Ten dostali všetci účastníci výmenného programu a prediskutovali ho v rámci záverečného rokovania v Košiciach, na ktorom sa okrem inšpektorov pridružených a kandidátskych krajín zúčastnili aj zástupcovia Ministerstva životného prostredia SR, Slovenskej inšpekcie životného prostredia a Európskej komisie. Záverečné hodnotenie vyznelo pre Slovensko vcelku pozitívne a v nasledujúcom období sme uskutočňovali niekoľko odporúčaní na zefektívnenie procesu implementácie a výkonu práva v životnom prostredí.

Zhovárал sa Michal Štefánek